

Nové vlády v nemeckých spolkových krajinách Hesensko a Bavorsko chcú z úradov, škôl i verejnoprávnych médií vymiesť takzvané genderovanie, teda zohľadňovanie rodovej rovnosti používaných výrazov. Médiám a univerzitám sa takýto postup nepáči, krajinské vlády sa však odvolávajú na Radu pre nemecký pravopis, ktorá s nevôľou konštatovala, že sa k zápisu genderovo vyvážených výrazov čoraz častejšie používajú interpunkčné znamienka a ďalšie znaky, ako sú dvojbodka, hviezdička či podčiarknutie, ktoré však nepatria k jadrú nemeckého jazyka.

Bavorský premiér Markus Söder

Príkladom takýchto zápisov je v nemčine výraz Bürger:innen, ktorý znamená občania a občianky. Namiesto dvojbodky, hviezdičky a podčiarkovníka sa používajú tiež zátvorky a veľké písmená. Výsledkom je potom zápis Bürger(innen), prípadne BürgerInnen. Rada pre nemecký pravopis sa v oficiálnych predpisoch, čím sa pri písaní riadiť, k takzvaným rodovým znamienkam ústretovo nepostavila.

„Tieto spojovacie symboly nie sú súčasťou jadra nemeckého pravopisu. Majú cez svoju formálnu jazykovú funkciu metajazykového významu sprostredkovať rodovú identitu – mužskú, ženskú, inú,“ uviedla rada. Poznamenala tiež, že takáto podoba zápisnice je navyše nad rámec skratkových foriem, ktoré už predpisy upravujú. V skrátenej podobe sa občania a občianky zapisujú ako Bürger/-innen.

S genderovaním za pomoci zvláštnych znakov sa rozhodla skončiť nová hesenská vláda pod vedením existujúceho premiéra Borisa Rheina z konzervatívnej Kresťanskodemokratickej únie (CDU). Ten doteraz vládol so Zelenými, po vyhratých októbrových voľbách si však za partnera vybral sociálnych demokratov (SPD). Do koalíciej zmluvy sa tak dostala formulácia, že verejná správa a ďalšie štátne a verejné inštitúcie sa takýmto zápisom so špeciálnymi znakmi budú vyhýbať. Týka sa to aj škôl, univerzít a verejnoprávnych médií.

„Zároveň stanovujeme, že štátne a verejnoprávne inštitúcie (ako školy, univerzity a televízie s rozhlasom) sa vyvarujú rodových znakov a budú sa riadiť orientáciou vytýčenou Radou pre nemecký jazyk,“ uvádza sa v koalíčnom dokumente.

Hesenská verejnoprávna rozhlasová a televízna spoločnosť HR, ktorá je členom celonemeckej siete ARD, **plánovaný zákon kritizovala**. Nariadenie, ktoré by predpisovalo používať určitú formu jazyka, by podľa HR porušovalo zásadu vysielacej slobody. Spoločnosť poznamenala, že politici by do podoby písanej a hovorenej komunikácie nemali nijako zasahovať.

Voči postojú nastupujúcej Rheinovej vlády sa vymedzili fakulty germanistiky hesenských univerzít v Giessene, Darmstadte, Kassele a Marburgu. V spoločnom vyhlásení žiadajú, aby sa politici CDU a SPD zdržali v koalícnej zmluve spomínanej pasáže o zákaze.

„Ako odborníčka a odborníci na nemecký jazyk vnímame svoju občiansku povinnosť uviesť na pravú mieru chybnosť danej vety. Zároveň berieme do úvahy našu zodpovednosť za vzdelávanie učiteľov a učiteľiek nemčiny,“ uviedli predstavitelia univerzít. Germanisti tiež poukázali na to, že koalícne strany chcú regulovať podobu jazyka, pritom Radu pre nemecký pravopis chybné označili za Radu pre nemecký jazyk.

Na pohlavie má jasný názor aj bavorský premiér Markus Söder. „Osobne vám ručím za to, že kým budem premiérom, nebude na školách, na vysokých školách a ani na úradoch dochádzať k žiadnemu povinnému genderovaniu, dámy a páni. V žiadnom prípade,“ vyhlásil už v lete na vyhlásenom festivale Gillamoos v dolnobavorskom Abensbergu.

Svoj postoj zopakoval na začiatku decembra v krajskom sneme. „Za Bavorsko môžem povedať, že za nás nebude žiadne povinné genderovanie. Naopak, my ho dokonca v školách a v správe zakážeme,“ povedal.

Söderove slová pobúrili časť bavorskej opozície, no podľa prieskumu inštitútu Civey pre denník Augsburger Allgemeine s premiérovým postojom súhlasí 74 percent Nemcov a len každý piaty považuje zákaz za chybný krok. Názor obyvateľov Bavorska je takmer identický, 75 percent je za zákaz, 20 percent s ním nesúhlasí.

Bavorský zväz filológov (bpf) k téme vydal vyhlásenie, v ktorom vyzval na zavedenie jasných pravidiel, zároveň sa však vyslovil proti tvrdým zákazom. „Zväz sa zasadzuje o to, aby sa na bavorských školách zaobchádzalo s nemeckým jazykom opatrne. To znamená byť otvorený k novým formám, ako je napríklad rovnaké zaobchádzanie so ženami a mužmi, ale zároveň tieto formy nezavádzať unáhle, kým sa za ne hovoriaci postavia a kým vzniknú jasné pravidlá,“ povedal šéf bpf Michael Schwägerl.

Schwägerl tiež poukázal na to, že genderovanie by mohlo skomplikovať výučbu nemčiny stále sa zvyšujúcemu počtu študentov z rodín migrantov. „Kto v nemeckom jazyku stále ešte bojuje s tromi gramatickými rodmi a správnymi členmi, nepotrebuje ďalšie ťažkosti,“ povedal. Zároveň dodal, že zákaz nepovažuje za potrebný a za účinný. „Hrozilo by ďalšie rozštiepenie a polarizácia školskej obce,“ dodal.

Genderové znamienka, konkrétne genderová hviezdička (nem. Gendersternchen), sa už skôr dostala do pozornosti Spoločnosti pre nemecký jazyk (GfdS). Táto spoločnosť každoročne zostavuje rebríček výrazov, ktoré najviac ovplyvnili podobu nemčiny. V roku 2020 na deviatu priečku zaradila práve zloženinu Gendersternchen. Používanie tohto symbolu podľa GfdS odkazuje nielen na ženy a mužov, ale priamo na celú rodovú rozmanitosť.

~~~

Zdroj:

<https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/694363-stop-genderu-bavorsko-a-hesensko-chcu-vymiest-zohľadnovanie-rodovej-rovnosti-media-a-univerzity-to-kritizuju>

Sdílet